

RESOC-fiche

ERSV Limburg

Hann Thoné

Mei 2006

WAV-Rapport

Steunpunt Werkgelegenheid, Arbeid en Vorming
Interuniversitair samenwerkingsverband
E. Van Evenstraat 2 blok C – 3000 Leuven
T:32(0)16 32 32 39 F:32(0)16 32 32 40
steunpunt@wav.kuleuven.be
www.steunpuntwav.be

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Bevolking	3
3. Werkgelegenheid	4
3.1 Globaal overzicht	4
3.2 De jobs in loondienst.....	6
3.2.1 De jobs in loondienst in de Limburgse streken.....	6
3.2.2 De jobs in loondienst naar wav-sector in het ERSV Limburg.....	8
3.3 De zelfstandigen in hoofdberoep	12
3.3.1 De zelfstandigen in hoofdberoep in de Limburgse streken	12
3.3.2 De zelfstandigen in hoofdberoep naar wav-sector in het ERSV Limburg	12
4. Werkzaamheid	15
4.1 Globaal overzicht	15
4.2 Werkzaamheid naar geslacht en leeftijd.....	16
4.3 Evolutie 2003-2004	18
5. Werkloosheid	19
5.1 Globaal overzicht	19
5.2 Werkloos naar geslacht en leeftijd.....	20
5.3 Evolutie 2003-2004	21
6. Besluit	22
7. Bibliografie	23

1. Inleiding

Tijdens het voorjaar van 2004 heeft het socio-economisch streekbeleid een grondige facelift ondergaan. Voor het subregionale landschap is het meest concrete gevolg hiervan de omschakeling van subregionale tewerkstellingscomités (STC's) en Streekplatformen van een regio (SPR) naar Regionale Economische en Sociale Overlegcomités (RESOC's). Lokale zaken die de grenzen van de RESOC's overstijgen, komen op provinciale basis aan bod in het Erkend Regionale Samenwerkingsverband (ERSV). De hervorming werd tevens aangegrepen om de geografische afbakening van de subregio's hier en daar aan te passen. De meeste STC's zijn naadloos overgegaan in de nieuwe RESOC-afbakening. Nu de geografische afbakening van de RESOC's op punt staat, is het hoog tijd om ze toe te passen op de meest recente arbeidsmarktstatistieken.

In dit rapport komt het ERSV Limburg aan bod. Dit ERSV is enigszins anders opgevat dan de overige ERSV's en hun RESOC's. Het ERSV Limburg telt immers slechts één RESOC dat samenvalt met de geografische afbakening van het ERSV. Om deze reden wordt Limburg verder opgedeeld in vijf streekniveaus, met name Noord-Limburg, Midden-Limburg, Maasland, West-Limburg en Zuid-Limburg.

Hierna wordt achtereenvolgens toegespitst op de bevolking, de werkgelegenheid, de werkzaamheid en de werkloosheid. Hierbij worden het ERSV en haar streekniveaus in detail besproken en telkens vergeleken met het Vlaams Gewest.

2. Bevolking

Tabel 1 toont aan dat het ERSV Limburg in 2004 807 900 inwoners telt. Midden-Limburg is met 223 600 inwoners de grootste streek, gevolgd door Zuid-Limburg met 183 500 inwoners en West-Limburg met 145 300 inwoners. Noord-Limburg telt 140 600 inwoners en het Maasland is tot slot de kleinste streek met 114 800 inwoners.

In tabel 1 wordt ook aangegeven welk deel van de bevolking al dan niet op arbeidsleeftijd is. Van alle Limburgers zijn ongeveer 285 800 personen jonger dan 18 jaar of ouder dan 64 jaar. Dit betekent dus dat 522 100 personen wel op arbeidsleeftijd zijn. Beide getallen kunnen tegen elkaar worden afgewogen wat resulteert in een afhankelijkheidsratio. Deze ratio is een demografisch gegeven gebaseerd op de leeftijd van de inwoners en zegt dus niets over de effectieve socio-economische toestand van de bevolking. Voor het ERSV Limburg bedraagt deze afhankelijkheidsratio 55. Dit betekent dat er per 100 personen op arbeidsleeftijd 55 personen zijn die niet op arbeidsleeftijd zijn. Deze score ligt lager dan gemiddeld in het Vlaams Gewest waar de afhankelijkheidsratio 60 bedraagt.

Tabel 1. Totale bevolking, afhankelijkheidsratio, bevolking die niet en wel op arbeidsleeftijd is (Vlaams Gewest, ERSV Limburg en haar streekniveaus; 30 juni 2004)

	Totale bevolking	Afhankelijkheidsratio	Bevolking niet op arbeidsleeftijd	Bevolking op arbeidsleeftijd			
				18-64 jaar	18-24 jaar	25-49 jaar	50-64 jaar
	(n)	(%)	(n)	(n)	(n)	(n)	(n)
Vlaams Gewest	6 029 600	60	2 271 100	3 758 500	505 000	2 164 700	1 088 800
ERSV Limburg	807 900	55	285 800	522 100	72 700	301 800	147 600
Streek Midden-Limburg	223 600	55	79 100	144 500	20 900	83 800	39 800
Streek Zuid-Limburg	183 500	55	65 100	118 500	15 000	68 300	35 100
Streek West-Limburg	145 300	55	51 600	93 700	13 400	54 500	25 800
Streek Noord-Limburg	140 600	56	50 200	90 400	12 900	52 000	25 600
Streek Maasland	114 800	53	39 800	75 000	10 500	43 300	21 300

Bron: NIS Bevolking (Bewerking Steunpunt WAV)

3. Werkgelegenheid

3.1 Globaal overzicht

Op 31 december 2003 telde het Vlaams Gewest 2 388 900 arbeidsplaatsen (tabel 2). Wanneer dit aantal wordt afgezet tegen de bevolking op arbeidsleeftijd (18-64 jaar) dan resulteert dit in een werkgelegenheidsgraad van 63,6%. Dit betekent dus dat er per honderd 18- tot en met 64-jarigen zo'n 64 jobs zijn in het Vlaams Gewest. In het ERSV Limburg ligt de werkgelegenheidsgraad een stuk lager, namelijk op 57,2%. Het gaat meer bepaald om 298 300 jobs. Op streekniveau zien we dat Midden-Limburg een erg hoge werkgelegenheidsgraad laat optekenen die ver boven het provinciale gemiddelde ligt (79,4%). In het Maasland ligt de werkgelegenheidsgraad daarentegen een stuk lager dan het gemiddelde: per honderd inwoners op arbeidsleeftijd telt deze streek slechts 43 jobs. Ook in de overige streken is de werkgelegenheid eerder aan de lage kant. Noord-Limburg heeft een werkgelegenheidsgraad van slechts 54,2%. In West- en Zuid-Limburg ligt de werkgelegenheid nog lager: beide streken tellen net geen 50 jobs per 100 inwoners op arbeidsleeftijd.

Tabel 2. Werkgelegenheidsgraad, de totale werkgelegenheid en haar componenten (Vlaams Gewest, ERSV Limburg en haar streekniveaus; 31 december 2003)

		Werkgelegenheidsgraad (%)		Totale werkgelegenheid	Jobs in loondienst	Zelfstandigen in hoofdberoep	Helpers in hoofdberoep
	Vlaams Gewest	63,6	(n)	2 388 900	1 989 600	330 600	68 700
			(%)	100,0	83,3	13,8	2,9
ERSV	Limburg	57,2	(n)	298 300	251 200	38 900	8 200
			(%)	100,0	84,2	13,0	2,7
Streek	Midden-Limburg	79,4	(n)	114 500	102 600	10 300	1 600
			(%)	100,0	89,6	9,0	1,4
Streek	Zuid-Limburg	48,2	(n)	57 100	44 200	10 300	2 600
			(%)	100,0	77,5	18,0	4,5
Streek	West-Limburg	49,1	(n)	45 900	38 200	6 400	1 200
			(%)	100,0	83,4	14,0	2,7
Streek	Noord-Limburg	54,2	(n)	48 900	40 400	6 900	1 600
			(%)	100,0	82,7	14,1	3,2
Streek	Maasland	42,6	(n)	32 000	25 700	5 000	1 200
			(%)	100,0	80,5	15,7	3,8

Bron: RSZ Gedecentraliseerde statistiek, RSVZ, NIS Bevolking (Bewerking Steunpunt WAV)

De totale werkgelegenheid valt uiteen in drie componenten (tabel 2). Het merendeel van de totale werkgelegenheid bestaat uit *jobs in loondienst*. Het Vlaams Gewest telt 1 989 600 jobs in loondienst op 31 december 2003. Dit stemt overeen met zo'n 83% van de totale werkgelegenheid. In Limburg gaat het om een totaal van 251 200 jobs in loondienst of ongeveer 84% van het totaal aantal arbeidsplaatsen. Dit betekent dat er in Limburg proportioneel ongeveer evenveel *zelfstandigen in hoofdberoep* worden geteld als in het Vlaams Gewest: in het ERSV Limburg worden ongeveer 39 000 zelfstandigen geregistreerd, wat gelijk is aan 13% van de totale werkgelegenheid. In het Vlaams Gewest gaat het om net geen 14%. De derde en meteen ook de kleinste component wordt gevormd door de *helpers in hoofdberoep*. Ook hier kan uit tabel 2 worden afgeleid dat het ERSV Limburg relatief gezien evenveel helpers telt dan het Vlaams Gewest. In Limburg nemen de helpers 2,7% van de totale werkgelegenheid voor hun rekening. In het Vlaams Gewest is dit net geen 3%.

In wat volgt worden de twee grootste componenten van de totale werkgelegenheid besproken. Vooreerst komen de jobs in loondienst aan bod. Een eerste analyse (paragraaf 3.2.1) spitst zich toe op het aantal jobs in loondienst naar hoofdsector in de verschillende Limburgse streken. Hierin zal onder meer aandacht uitgaan naar een vergelijking met het Vlaams Gewest met behulp van de aanwezigheidsindexen. Een tweede analyse (paragraaf 3.2.2) treedt meer in detail en zal het aantal jobs in loondienst naar wav-sector in het ERSV Limburg nader bekijken in vergelijking met het Vlaams Gewest. Ook zal worden gekeken welke de groei- en krimpsectoren waren in de periode 1997-2002. Na deze bespreking van het aantal jobs in loondienst komen de zelfstandigen in hoofdberoep aan bod in een analoog stramien. Eerst wordt afgezak naar streekniveau en wordt wederom gewerkt met aanwezigheidsindexen (paragraaf 3.3.1). Daarna worden de zelfstandigen in hoofdberoep opgesplitst naar wav-sector op het niveau van het ERSV en wordt er een tijdreeks samengesteld (paragraaf 3.3.2).

3.2 De jobs in loondienst

3.2.1 De jobs in loondienst in de Limburgse streken

Zoals tabel 2 reeds duidelijk maakte, telt het ERSV Limburg 251 200 jobs in loondienst. Tabel 3 splitst dit aantal verder op naar hoofdsector. Hieruit kan worden afgeleid dat de primaire sector met de land- en bosbouw en de visserij, in absolute aantallen de kleinste sector is. De secundaire of industriële sector en de tertiaire of commerciële dienstensector tellen ongeveer evenveel jobs in loondienst. De quartaire of publieke dienstensector noteert het grootste aantal jobs.

Tabel 3. Jobs in loondienst naar hoofdsector en aanwezigheidsindex (Vlaams Gewest, ERSV Limburg en haar streek-niveaus; 31 december 2003)

		Jobs in loondienst					Aanwezighedsindex				
		Totaal*	P	S	T	Q	Totaal	P	S	T	Q
	Vlaams Gewest	1 989 600	16 500	551 100	750 100	671 300	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
ERSV	Limburg	251 200	3 100	80 600	79 600	87 700	0,91	1,34	1,05	0,76	0,94
Streek	Midden-Limburg	102 600	300	32 600	33 400	36 100	1,34	0,49	1,54	1,16	1,40
Streek	Zuid-Limburg	44 200	1 600	11 200	15 000	16 400	0,70	2,99	0,65	0,63	0,78
Streek	West-Limburg	38 200	400	13 700	10 700	13 400	0,77	0,90	1,00	0,57	0,80
Streek	Noord-Limburg	40 400	400	14 700	12 900	12 400	0,85	1,09	1,11	0,71	0,77
Streek	Maasland	25 700	400	8 400	7 600	9 300	0,65	1,20	0,76	0,51	0,70

* In de totalen zijn ook de onbekenden opgenomen waardoor deze totalen mogelijk verschillen van de som van de hoofdsectoren.

P = primaire sector; S = secundaire sector; T = tertiaire sector; Q = quartaire sector

Bron: RSZ Gedecentraliseerde statistiek, NIS Bevolking (Bewerking Steunpunt WAV)

De aanwezigheidsindex wordt als volgt berekend:

$$\frac{(\text{aantal jobs in een regio})/(\text{bevolking op arbeidsleeftijd in deze regio})}{(\text{aantal jobs in het Vlaams Gewest})/(\text{bevolking op arbeidsleeftijd in het Vlaams Gewest})}$$

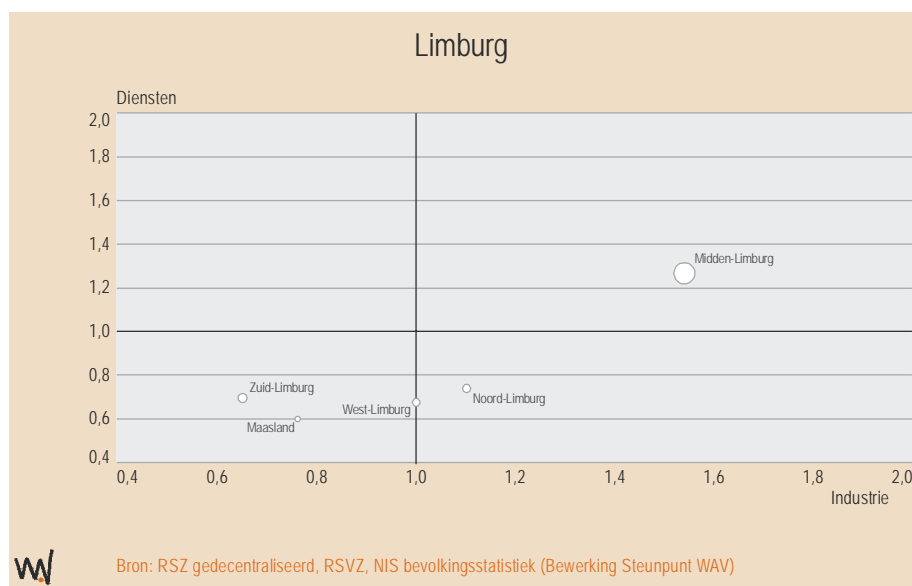
De relatieve omvang van het aantal jobs in loondienst in de streken wordt het duidelijkst uitgedrukt aan de hand van de aanwezigheidsindex. Deze index duidt aan in hoeverre de werkgelegenheid in een bepaalde sector sterk of minder sterk aanwezig is in vergelijking met gemiddeld in het Vlaams Gewest. De index vergelijkt de verhouding van het aantal jobs ten opzichte van het aantal inwoners (18-64 jaar) in een bepaalde regio met diezelfde verhouding in het Vlaams Gewest. Een aanwezigheidsindex met waarde 1 betekent dat de betreffende sector even sterk staat in die regio dan gemiddeld in het Vlaams Gewest. Een waarde hoger dan 1 wijst erop dat de sector sterker staat in die regio dan gemiddeld in het Vlaams Gewest. Een waarde lager dan 1 wijst op het omgekeerde.

De primaire sector staat in het ERSV Limburg sterker dan gemiddeld in het Vlaams Gewest, gezien een aanwezigheidsindex van 1,34. Dit geldt echter niet voor alle Limburgse streken. In Midden-Limburg staat de primaire sector beduidend zwakker dan gemiddeld in het Vlaams Gewest (A.I.=0,49). Ook voor West-Limburg geldt dat er minder jobs zijn in verhouding tot de beroepsbevolking dan gemiddeld in Vlaanderen (A.I.=0,90). In de andere streken staat de primaire sector daarentegen sterker dan gemiddeld in het Vlaams Gewest met als koploper Zuid-Limburg, waar de aanwezigheidsindex voor de primaire sector maar liefst 2,99 bedraagt. Door de intensieve fruitteelt

zijn er in deze streek veel meer loontrekkende jobs in de primaire sector in verhouding tot de bevolking op arbeidsleeftijd dan gemiddeld in Vlaanderen.

De secundaire, tertiaire en quartaire sector worden visueel voorgesteld in figuur 1. Op de horizontale as valt de aanwezigheidsindex van de industrie af te lezen, op de verticale as de aanwezigheidsindex van de (tertiaire en quartaire) dienstensectoren. Het kruis doorheen de aanwezigheidsindex 1,0 geeft de gemiddelde Vlaamse verhouding tussen het aantal jobs en de bevolking op arbeidsleeftijd. Een streekniveau rechts van de verticale lijn, telt dus meer dan gemiddeld industriële jobs, een streekniveau boven de horizontale lijn, omvat meer dan gemiddeld dienstenjobs. De grootte van de bol staat tot slot voor het totaal aantal loontrekkende jobs.

Figuur 1. Jobs in loondienst: belang van de industrie en de diensten (Limburgse streekniveaus; 31 december 2003)

In verhouding tot haar bevolking telt het ERSV Limburg iets minder jobs dan gemiddeld in Vlaanderen (A.I.=0,91). In vergelijking met Vlaanderen staat Limburg voornamelijk sterk in de primaire sector (A.I.=1,34). In de industrie stellen we ongeveer een even sterke vertegenwoordiging vast (A.I.=1,05). In de dienstensector tot slot zien we dat Limburg minder sterk staat dan gemiddeld in het Vlaams Gewest (A.I.=0,85).

Het *Maasland* en *Zuid-Limburg* zijn de enige twee streken¹ waarin zowel de dienstensectoren als de industrie minder sterk vertegenwoordigd zijn dan gemiddeld in Vlaanderen. Toch zijn in deze streken enkele belangrijke industriële werkverschaffers gehuisvest, bijvoorbeeld papierbedrijf Sappi in Lanaken. Ook in Zuid-Limburg treffen we enkele belangrijke werkgevers aan in de industriële sector. We denken dan onder meer aan schokdemperfabrikant Monroe Packaging, Helvoet Pharma Belgium in de chemiesector en ANL Plastics in de rubber- en kunststofnijverheid.

West-Limburg evenaart vervolgens het Vlaams gemiddelde voor de industrie, maar hinkt achterop in de dienstensectoren. De industrie wordt onder meer vertegenwoordigd door Friesland Madibic Food Service, een leverancier van roomproducten, boterspecialiteiten, softijs, milkshakemengsels, desserts en vullingen, door Van Pelt waar kit-meubelen vervaardigd worden en door Bosal

¹ De bespreking van de verschillende streekniveaus is gebaseerd op volgende bron: Tratsaert, K., Booghmans, M. en Stevens, E. (2002). *De arbeidsmarkt in Vlaanderen. Lokale arbeidsmarkten in België op de kaart gezet*. Leuven, p. 20-53.

Research, gespecialiseerd in research en ontwikkeling van uitlaatsystemen voor de automobiel-sector. In de dienstensector is voornamelijk de luchtmachtbasis van Leopoldsborg verantwoordelijk voor de oververtegenwoordiging in de quartaire dienstensector.

In *Noord-Limburg* zien we een vergelijkbaar beeld als in West-Limburg: de dienstensectoren zijn minder sterk vertegenwoordigd en de industrie is er sterker vertegenwoordigd. De industrie staat voornamelijk sterk door de zinkfabriek Umicore, het kunststoffenverwerkend bedrijf Plascobel, voedingsbedrijf Scana Noliko, LAG Trailers, producent van opleggers, kippers, bulkwagens, brandstofwagens, aanhangwagens en vliegtuigtankers en bussenproducent Eos Coach Manufacturing Company.

In de commerciële dienstensector vinden we in Noord-Limburg een groot deel van de jobs terug in allerhande diensten aan ondernemingen (advies en bijstand (t11), interimsector (t12) en industriële reiniging (t13)). In de quartaire dienstensector zorgt vooral de luchtmachtbasis van Kleine-Brogel voor een aanzienlijk aantal jobs.

Midden-Limburg doet het tot slot beter dan gemiddeld in Vlaanderen in zowel de industrie als in de dienstensectoren. De sterke aanwezigheidsindex van de industrie is toe te schrijven aan de werkgelegenheid bij Ford Genk. Daarnaast zijn onder meer de firma's ALZ, metallurgie (s11), en de Japanse multinational Nitto Denko Corporation belangrijke industriële werkverschaffers.

De verhoogde aanwezigheid van de dienstensectoren in Midden-Limburg is grotendeels toe te schrijven aan provinciehoofdstad Hasselt en aan de universiteit en hogescholen die er gevestigd zijn. Daarnaast staan ook de subsectoren de groot- en kleinhandel (t2 en t3), advies en bijstand aan personen en ondernemingen (t11), selectie en terbeschikkingstelling van personeel (t12) en industriële reiniging (t13) er sterk. Meerdere interimkantoren hebben dan ook hun hoofdzetel in deze regio.

3.2.2 De jobs in loondienst naar wav-sector in het ERSV Limburg

Toestand 31 december 2003

Zoals in de vorige paragraaf reeds duidelijk werd, telt het ERSV Limburg 251 200 jobs in loondienst op 31 december 2003. Tabel 4 splitst dit totale aantal op naar subsector.

De *primaire sector*, waartoe de land- en tuinbouw en de visserij behoren, is de kleinste sector met ongeveer 3 100 jobs in loondienst. Toch is deze sector in vergelijking met het Vlaams Gewest sterker aanwezig in Limburg (A.I.=1,34), dankzij de intensieve fruitteelt in voornamelijk Zuid-Limburg.

Van groter belang is de *secundaire sector*: 80 600 Limburgse jobs of bijna een derde van alle jobs in loondienst worden tot deze sector gerekend. Gemiddeld is de secundaire sector ongeveer even sterk aanwezig in Limburg dan in het Vlaams Gewest (A.I.=1,05). De grootste industriële subsector hier is de bouwnijverheid (s20) met 18 100 banen, gevolgd door de vervaardiging van transportmiddelen (s17) met 14 100 jobs en de vervaardiging van metaalproducten (s12) met 10 900 jobs in loondienst. In vergelijking met het Vlaams Gewest staan vooral de winning van delfstoffen (s1) (A.I.=3,40), de vervaardiging van transportmiddelen (s17) (A.I.=1,99) en de vervaardiging van glas, bakstenen, cement en andere bouwmaterialen (s10) (A.I.=1,86) sterk in het ERSV Limburg.

De *tertiaire of commerciële dienstensector* vertegenwoordigt 79 600 jobs in loondienst in Limburg. In vergelijking met het Vlaams Gewest staat de tertiaire sector minder sterk in dit ERSV (A.I.=0,76). De grootste werkverschaffer is te situeren in de subsector kleinhandel (t3), met ongeveer 14 900

banen. In vergelijking met het Vlaamse gemiddelde worden in Limburg in geen enkele subsector meer jobs teruggevonden, met uitzondering van de horeca (t5) die iets sterker aanwezig is dan gemiddeld in het Vlaams Gewest (A.I.=1,07).

De *quartaire of publieke dienstensector* is met 87 700 jobs in loondienst de grootste sector in Limburg, maar is daarmee toch minder sterk aanwezig dan gemiddeld in het Vlaams Gewest (A.I.=0,94). De meeste jobs binnen de *quartaire sector* vinden we terug binnen het onderwijs (q4) met 28 100 banen en in de maatschappelijke dienstverlening (q6) met 19 200 banen. Vooral de subsector justitie, defensie en openbare veiligheid (q2) (A.I.=1,26) is in vergelijking met Vlaanderen prominenter aanwezig in Limburg.

Evolutie 30 juni 1997-30 juni 2002

In het Vlaams Gewest stabiliseerde het aantal jobs in de *primaire sector* tussen 1997 en 2002. In Limburg daarentegen kenmerkte de *primaire sector* zich als een sterke krimpsector.

Zowel in Limburg als in het Vlaams Gewest stabiliseerde het aantal jobs in de *secundaire sector* in de periode tussen 1997 en 2002. Toch kenden ook enkele subsectoren een daling van het aantal jobs. De sterkste daling werd vastgesteld in de subsector vervaardiging van kleding en schoeisel, leer- en bontnijverheid (s4) en dit zowel in Limburg als in het Vlaams Gewest. De meerderheid van de overige subsectoren liet daarentegen een stabilisatie of een gematigde stijging noteren.

De *dienstensectoren* zitten in de lift, een tendens die al jaren aanhoudt. Tabel 4 illustreert dan ook dat tussen 1997 en 2002 er zowel in het ERSV Limburg als in het Vlaams Gewest een groot aantal jobs in loondienst bij kwam. In de *tertiaire of commerciële dienstensector* werd in vrijwel alle subsectoren een stijging genoteerd. Vooral de informatica (t10), de vervoersondersteunende activiteiten (t7) en de verhuurdiensten (t4) zijn uitschieters in Limburg.

In de *quartaire of publieke dienstensector* zagen bijna alle subsectoren hun aantal jobs in loondienst stabiliseren of groeien, en dit zowel in Limburg als het Vlaams Gewest. Enkel in de sector van de belangenvertegenwoordiging (q10) gaat het om een gematigde daling.

Tabel 4. Aantal jobs in loondienst en aanwezigheidsindex op 31 december 2003 en evolutie van het aantal jobs in loondienst van 30 juni 1997 tot 30 juni 2002 naar wav-sector (ERSV Limburg en Vlaams Gewest)

		Jobs in loondienst 31 december 2003		A.I.	Evolutie 30 juni 1997- 30 juni 2002*	
		ERSV Limburg	Vlaams Gewest	ERSV Limburg	Groeï- en krimpsectoren	
		(n)	(n)		ERSV Limburg	Vlaams Gewest
p1	Land- en tuinbouw	3 060	16 120	1,37	--	=
p2	Visserij	6	400	0,11	++	-
Totaal primaire sector		3 070	16 520	1,34	--	=
s1	Winning van delfstoffen	260	550	3,40	-	-
s2	Vervaardiging van dranken, voeding en tabak	6 350	66 100	0,69	+	=
s3	Textielindustrie	1 660	30 700	0,39	+	-
s4	Vervaardiging van kleding en schoeisel, leer- en bontnijverheid	680	7 500	0,66	--	--
s5	Vervaardiging van meubels	2 500	14 600	1,25	+	=
s6	Houtindustrie	1 240	8 400	1,07	+	=
s7	Grafische nijverheid	3 200	28 600	0,80	=	=
s8	Chemische industrie	4 100	51 300	0,58	=	=
s9	Rubber- en kunststofnijverheid	3 400	18 800	1,32	=	+
s10	Vervaardiging van glas, bakstenen, cement en andere bouwmaterialen	4 400	17 000	1,86	=	-
s11	Metallurgie	2 560	20 500	0,90	+	-
s12	Vervaardiging van metaalproducten	10 900	40 100	1,95	+	+
s13	Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen	1 950	25 400	0,55	+	=
s14	Vervaardiging van elektrische machines en apparaten	1 600	16 100	0,72	=	+
s15	Vervaardiging van kantoormachines, computers, audio-, video- en telecommunicatieapparatuur	360	12 100	0,21	-	-
s16	Vervaardiging van medische e.a. apparatuur	920	4 800	1,40	+	+
s17	Vervaardiging van transportmiddelen	14 100	50 800	1,99	-	=
s18	Overige industrie	770	6 300	0,87	-	-
s19	Elektriciteit, gas, stoom en water	1 600	11 800	0,97	+	-
s20	Bouw	18 100	119 600	1,09	+	=
Totaal secundaire sector		80 600	551 100	1,05	=	=

(vervolg tabel 4)

		Jobs in loondienst 31 december 2003		A.I. ERSV Limburg	Evolutie 30 juni 1997- 30 juni 2002*	
		ERSV Limburg (n)	Vlaams Gewest (n)		ERSV Limburg	Vlaams Gewest
t1	Garagewezen	4 600	34 400	0,95	+	+
t2	Groothandel en handelsbemiddeling	9 700	117 000	0,60	=	+
t3	Kleinhandel	14 900	126 200	0,85	+	+
t4	Verhuurdiensten	1 210	12 800	0,68	++	+
t5	Horeca	9 800	66 500	1,07	+	+
t6	Vervoer	9 000	70 800	0,92	+	+
t7	Vervoersondersteunende activiteiten	1 900	39 900	0,34	++	=
t8	Post en telecommunicatie	3 500	31 300	0,81	=	-
t9	Financiële diensten	3 900	46 600	0,61	-	-
t10	Informatica	1 300	24 700	0,37	++	++
t11	Advies en bijstand aan ondernemingen en personen	6 800	75 200	0,65	+	++
t12	Selectie en terbeschikkingstelling van personeel	8 400	63 300	0,95	=	+
t13	Industriële reiniging	2 400	24 200	0,71	=	++
t14	Overige diensten aan personen	2 200	17 400	0,92	+	+
Totaal tertiaire sector		79 600	750 100	0,76	+	+
q1	Openbaar bestuur	11 300	92 300	0,88	=	=
q2	Justitie, defensie en openbare veiligheid	8 700	49 600	1,26	=	+
q3	Verplichte sociale verzekering	1 600	11 200	1,01	=	=
q4	Onderwijs	28 100	201 200	1,00	=	+
q5	Ziekenhuizen en overige gezondheidszorg	12 800	110 800	0,83	+	+
q6	Maatschappelijke dienstverlening	19 200	150 300	0,92	++	++
q7	Recreatie, cultuur en sport	3 500	28 800	0,87	++	++
q8	Speur- en ontwikkelingswerk	160	6 200	0,19	+	+
q9	Afvalwater- en afvalverzameling; straatreiniging	900	8 600	0,75	++	+
q10	Belangenvertegenwoordiging	1 600	12 500	0,90	-	-
Totaal quartaire sector		87 700	671 300	0,94	+	+
Slecht gedefinieerde activiteiten		150	620	1,80	n.v.t.	n.v.t.
Totaal		251 200	1 989 600	0,91	+	+

A.I. = aanwezigheidsindex; n.v.t. = niet van toepassing

* Het gaat hier om een niet-gecorrigeerde tijdreeks.

De evolutie is gebaseerd op de gemiddelde jaarlijkse groei die aangeeft hoe sterk het aantal jobs in hoofdberoep gemiddeld per jaar is toegenomen of afgenomen in de periode tussen 30 juni 1997 en 30 juni 2002. De sectoren worden op volgende wijze gegroepeerd:

++ sterke groeisectoren: sectoren met een jobgroei van +5% of meer

+ gematigde groeisectoren: sectoren met een jobgroei van +1% tot 4,9%

= stabiele sectoren: sectoren waar het aantal jobs evolueert tussen -0,9% en +0,9%

- gematigde krimpsectoren: sectoren met een jobverlies van -1% tot -4,9%

-- sterke krimpsectoren: sectoren met een jobverlies van -5% of meer

Bron: RSZ Gedecentraliseerde statistiek, NIS Bevolking (Bewerking Steunpunt WAV)

3.3 De zelfstandigen in hoofdberoep

3.3.1 De zelfstandigen in hoofdberoep in de Limburgse streken

In tabel 2 kon reeds worden afgelezen dat het ERSV Limburg bijna 39 000 zelfstandigen in hoofdberoep telt. In tabel 5 wordt via de aanwezigheidsindex duidelijk dat de zelfstandigen minder sterker aanwezig zijn in Limburg in vergelijking met het Vlaams Gewest (A.I.=0,85).

Tabel 5. Zelfstandigen in hoofdberoep en aanwezigheidsindex (Vlaams Gewest, ERSV Limburg en haar streek-niveaus; 31 december 2003)

		Zelfstandigen in hoofdberoep	Aanwezighedsindex
	Vlaams Gewest	330 600	1,00
ERSV	Limburg	38 900	0,85
Streek	Midden-Limburg	10 300	0,81
Streek	Zuid-Limburg	10 300	0,99
Streek	West-Limburg	6 400	0,78
Streek	Noord-Limburg	6 900	0,87
Streek	Maasland	5 000	0,76

Bron: RSVZ, NIS Bevolking (Bewerking Steunpunt WAV)

De zelfstandige werkgelegenheid staat in vergelijking met het Vlaams Gewest in alle Limburgse streken minder sterk. Enkel in Zuid-Limburg staat de zelfstandige werkgelegenheid ongeveer even sterk als in het Vlaams Gewest (A.I.=0,99). Het Maasland scoort het zwakst in vergelijking met het Vlaams Gewest (A.I.=0,76).

3.3.2 De zelfstandigen in hoofdberoep naar wav-sector in het ERSV Limburg

Toestand 31 december 2003

Tabel 6 splitst de bijna 39 000 Limburgse zelfstandigen in hoofdberoep verder uit naar wav-sector en vergelijkt ze met het Vlaams Gewest door middel van aanwezigheidsindexen. Meteen valt op dat de zelfstandigen in alle hoofdsectoren minder sterk staan in Limburg dan in het Vlaams Gewest.

De *primaire sector* telt in Limburg op 31 december 2003 ongeveer 3 200 zelfstandigen in hoofdberoep. De overgrote meerderheid hiervan situeert zich in de subsector van de land- en tuinbouw. Deze subsector is met een aanwezigheidsindex van 0,90 dus minder sterk aanwezig in de provincie dan gemiddeld in het Vlaams Gewest.

Tabel 6. Zelfstandigen in hoofdberoep en aanwezigheidsindex naar wav-sector op 31 december 2003 en evolutie van het aantal zelfstandigen in hoofdberoep van 31 december 1997 tot 31 december 2003 naar wav-sector (ERSV Limburg en Vlaams Gewest)

		31 december 2003		A.I.	Evolutie 31 december 1997-31 december 2003*	
		ERSV Limburg	Vlaams Gewest	ERSV Limburg	ERSV Limburg	Vlaams Gewest
p1	Land- en tuinbouw	3 130	25 200	0,90	-	-
p2	Visserij	30	610	0,35	-	=
Totaal primaire sector		3 160	25 800	0,88	-	-
s1	Winning van delfstoffen	30	150	1,56	--	--
s2	Vervaardiging van dranken, voeding en tabak	740	6 800	0,78	--	--
s3-4	Textielindustrie en vervaardiging van kleding en schoeisel, leer- en bontnijverheid	280	1 800	1,12	--	--
s5-6	Houtindustrie en vervaardiging van meubels	590	3 600	1,17	-	-
s7	Grafische nijverheid	100	1 100	0,69	-	-
s8	Chemische nijverheid	50	180	1,97	-	--
s10	Vervaardiging van glas, bakstenen, cement en andere bouwmaterialen	20	150	0,79	--	-
s11-17	Metaal	960	6 600	1,04	-	-
s20	Bouw	2 800	17 700	1,13	-	-
sx	Bestuurders van vennootschappen	1 700	23 100	0,52	++	+
Totaal secundaire sector		7 200	61 200	0,85	=	-
t1-4	Distributie en verhuurdiensten	6 100	49 800	0,88	-	-
t5	Horeca	2 100	14 600	1,02	-	-
t6-7	Vervoer	480	4 200	0,83	-	-
t9	Financiële diensten	600	5 100	0,86	-	-
t11	Advies en bijstand aan ondernemingen en personen	1 900	16 900	0,82	+	+
t14	Overige diensten aan personen	3 600	29 100	0,90	=	=
tx	Bestuurders van vennootschappen	7 100	70 400	0,73	++	++
Totaal tertiaire sector		21 900	190 100	0,83	=	=
q4	Onderwijs	200	1 500	0,93	++	++
q5-6	Ziekenhuizen, overige gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	4 100	31 100	0,94	+	+
q7	Recreatie, cultuur en sport	900	7 900	0,83	-	=
q8	Overige quartaire sector	700	6 800	0,73	+	+
qx	Bestuurders van vennootschappen	700	5 500	0,97	++	++
Totaal quartaire sector		6 600	52 700	0,90	+	+
Onbekend		50	800	0,45	n.v.t.	n.v.t.
Totaal		38 900	330 600	0,85	=	=

A.I. = aanwezigheidsindex; n.v.t.=niet van toepassing

* Het gaat hier om een niet-gecorrigeerde tijdreeks.

De evolutie is gebaseerd op de gemiddelde jaarlijkse groei die aangeeft hoe sterk het aantal zelfstandigen in hoofdberoep gemiddeld per jaar is toegenomen of afgenomen in de periode tussen 30 juni 1997 en 31 december 2003. De sectoren worden op volgende wijze gegroepeerd:

++ sterke groeisectoren: sectoren met een jobgroei van +5% of meer

+ gematigde groeisectoren: sectoren met een jobgroei van +1% tot 4,9%

= stabiele sectoren: sectoren waar het aantal jobs evolueert tussen -0,9% en +0,9%

- gematigde krimpsectoren: sectoren met een jobverlies van -1% tot -4,9%

-- sterke krimpsectoren: sectoren met een jobverlies van -5% of meer

Bron: RSVZ, NIS Bevolking (Bewerking Steunpunt WAV)

Vooraleer de overige hoofdsectoren van naderbij bestudeerd worden, nog een voorafgaande opmerking over de bestuurders van vennootschappen (sx, tx en qx). Zowel in de secundaire, tertiaire als quartaire sector telt deze subsector een relatief groot aantal zelfstandigen. Bovendien breidde deze categorie danig uit in de periode 1997-2003. De reden hiervoor is dat zeer veel zelfstandigen de laatste jaren hun toevlucht namen tot een vennootschap. Ze hebben hun zelfstandige activiteit die ze in eigen naam, als 'natuurlijke persoon', uitoefenden stopgezet en hebben een vennootschap opgericht, waarin ze als zelfstandige actief zijn.

Het uitoefenen van een zelfstandige activiteit in vennootschapsvorm heeft een aantal voordelen die vooral te maken hebben met de scheiding tussen het privé-vermogen en het beroepsvermogen en met een aantal gunstigere fiscale regelingen. De BVBA (besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid) en de NV (naamloze vennootschap) zijn de meest voorkomende vennootschapsvormen. Omwille van de forse toename van de vennootschappen spreekt men soms van de 'vervennootschappelijking' van het beroep van zelfstandigen (Steunpunt WAV & ESF-Agentschap Vlaanderen, 2004). Het kan dat bepaalde evoluties kunnen worden verklaard door een verschuiving naar de subsector 'bestuurders van vennootschappen', maar dit kan niet worden geverifieerd op basis van het beschikbare cijfermateriaal.

In de *secundaire sector* zijn zo'n 7 200 zelfstandigen terug te vinden in Limburg. De grootste subsectoren worden gevormd door de bouwsector (s20) met 2 800 zelfstandigen in hoofdberoep en de bestuurders van vennootschappen (sx) met 1 700 zelfstandigen in hoofdberoep. In vergelijking met het Vlaams Gewest zijn vooral de zelfstandigen van de chemische nijverheid (s8) (A.I.=1,97) en van de winning van delfstoffen (s1) (A.I.=1,56) sterker aanwezig in het ERSV Limburg.

Ongeveer 22 000 zelfstandigen in hoofdberoep oefenen dit beroep uit in de *tertiaire sector*. De bestuurders van vennootschappen (tx) en de distributie en verhuurdiensten (t1) tellen de meeste zelfstandigen, respectievelijk 7 100 en 6 100 personen. Daarnaast zijn ook de overige diensten aan personen (t14) en de horeca (t5) relatief grote werkverschaffers. Wanneer de aanwezigheidsindexen erbij gehaald worden, illustreert tabel 6 dat enkel de horeca (t5) (A.I.=1,02) iets sterker staat qua zelfstandige activiteiten in Limburg in vergelijking met het Vlaams Gewest. De overige subsectoren noteren een aanwezigheidsindex van minder dan 1 en zijn dus op dit vlak ondervertegenwoordigd in het ERSV in vergelijking met Vlaanderen.

De zelfstandigen in hoofdberoep in de *publieke dienstensector* zijn minder sterk aanwezig in Limburg dan in het Vlaams Gewest. In totaal gaat het om 6 600 zelfstandigen in Limburg. Het merendeel hiervan situeert zich in de gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening (q5-6) en de recreatie, cultuur en sport (q7). Ondanks de sterke vertegenwoordiging van zelfstandigen in deze subsectoren, zijn ze er minder sterk aanwezig dan gemiddeld in het Vlaams Gewest. Dit geldt overigens voor alle quartaire subsectoren: allen laten ze aanwezigheidsindexen lager dan 1 noteren.

Evolutie 31 december 1997-31 december 2003

De *primaire sector* zag haar aantal zelfstandigen tussen 1997 en 2003 afnemen, zowel in het ERSV Limburg als in het Vlaams Gewest.

In het Vlaams Gewest kenden de zelfstandigen in de *secundaire sector* een afname van hun aantal in de periode 1997-2003. In Limburg daarentegen bleef het aantal zelfstandigen in de secundaire sector stabiel. Dit heeft te maken met de sterke toename van de bestuurders van vennootschappen. Ook in het Vlaams Gewest is dit de enige categorie zelfstandigen die een stijging noteerde, maar in het Vlaams Gewest compenseert deze toename het verlies in alle andere secundaire sectoren niet terwijl dit in Limburg wel het geval is.

Globaal genomen kende de *commerciële dienstensector* een stabilisatie van het aantal zelfstandigen in hoofdberoep in de periode van 1997 tot 2003 en dit zowel in het ERSV Limburg als in het Vlaams Gewest. Op niveau van de subsectoren geldt dit echter niet. In de meeste subsectoren wordt immers een daling van het aantal zelfstandigen vastgesteld. Toenames werden daarentegen enkel vastgesteld in de subsector advies en bijstand aan ondernemingen en personen (t11) en bij de bestuurders van vennootschappen (tx). Ook hier weer wordt vastgesteld dat deze laatste categorie zowel op Vlaams als op Limburgs niveau het verlies aan zelfstandigen in de andere tertiaire sectoren compenseert.

De *publieke dienstensector* noteerde als enige sector een stijging van het aantal zelfstandigen in hoofdberoep. Ook hier zijn het vooral de bestuurders van vennootschappen (qx) die een verklarende factor spelen in deze evolutie; zij zagen hun aantal in sterke mate toenemen. De enige quartaire sector waarin voor Limburg een afname werd vastgesteld, is de recreatie, cultuur en sport (q7).

4. Werkzaamheid

4.1 Globaal overzicht

Het Vlaams Gewest telde op 30 juni 2004 2 544 400 werkenden, goed voor een werkzaamheidsgraad² van 67,7%. Met andere woorden, op honderd 18- tot en met 64-jarigen zijn bijna 68 personen werkzaam. Het ERSV Limburg doet het minder goed dan het Vlaams gemiddelde: met ongeveer 327 900 werkenden ligt de werkzaamheidsgraad er iets lager dan 63%. In de Limburgse streken schommelt de werkzaamheidsgraad rond het gemiddelde, met uitzondering van Zuid-Limburg waar de werkzaamheidsgraad met 65,4% een stuk hoger ligt dan het Limburgs gemiddelde, maar toch nog onder het Vlaams gemiddelde. Het Maasland daarentegen laat een werkzaamheidsgraad noteren die een stuk onder het Limburgs gemiddelde ligt (58,1%).

In wat volgt, worden de werkzaamheidsgraden aan de hand van tabel 7 verder besproken naar geslacht en leeftijd (paragraaf 4.2). Daarna wordt ingezoomd op de evolutie van het aantal werkenden en van de werkzaamheidsgraad tussen 30 juni 2003 en 30 juni 2004 (paragraaf 4.3).

---

² De cijfers die hier worden geanalyseerd, zijn gebaseerd op administratieve databronnen. Hierdoor wijken zij af van de cijfers afkomstig van de Enquête naar de Arbeidskrachten (NIS).

Tabel 7. Aantal werkenden en werkzaamheidsgraad naar leeftijd en geslacht (Vlaams Gewest, ERSV Limburg en haar streekniveaus; 30 juni 2004)

		Aantal werkenden	Werkzaamheidsgraad (%)			
			18-64 jaar	18-64 jaar	18-24 jaar	25-49 jaar
Totaal	Vlaams Gewest	2 544 400	67,7	47,9	82,4	47,6
	ERSV Limburg	327 900	62,8	48,2	76,9	41,2
	Streek Midden-Limburg	90 200	62,5	45,7	76,4	41,9
	Streek Zuid-Limburg	77 500	65,4	47,6	80,1	44,5
	Streek West-Limburg	59 100	63,1	48,6	77,4	40,3
	Streek Noord-Limburg	57 500	63,6	53,2	77,6	40,4
	Streek Maasland	43 600	58,1	47,5	71,2	36,8
	Mannen					
Vlaams Gewest	1 432 200	75,3	50,5	89,0	59,6	
ERSV Limburg	189 300	71,3	52,2	85,1	52,5	
Streek Midden-Limburg	51 400	70,4	49,2	83,9	52,6	
Streek Zuid-Limburg	44 500	74,0	50,9	88,0	56,5	
Streek West-Limburg	34 300	72,0	53,7	86,4	51,2	
Streek Noord-Limburg	33 600	72,6	57,6	86,4	52,4	
Streek Maasland	25 400	66,3	51,4	79,5	47,0	
Vrouwen						
Vlaams Gewest	1 112 200	59,9	45,2	75,7	35,4	
ERSV Limburg	138 700	54,0	44,0	68,4	29,7	
Streek Midden-Limburg	38 800	54,3	42,2	68,6	31,1	
Streek Zuid-Limburg	32 900	56,5	44,2	71,8	32,2	
Streek West-Limburg	24 800	53,8	43,3	68,1	28,9	
Streek Noord-Limburg	23 900	54,2	48,4	68,5	27,6	
Streek Maasland	18 200	49,6	43,2	62,5	26,3	

Bron: RSZ-DMFA, RSZPPO RSVZ, RIZIV, NIS Bevolking (Bewerking Steunpunt WAV)

4.2 Werkzaamheid naar geslacht en leeftijd

In het Vlaams Gewest waren op 30 juni 2004 ongeveer 1 432 200 mannen en 1 112 200 vrouwen, van 18 tot en met 64 jaar, werkzaam. De verschillen tussen de geslachten worden ook weerspiegeld in de werkzaamheidsgraad. Deze bedraagt 75,3% bij de mannen tegenover iets minder dan 60% bij de vrouwelijke bevolking. De kloof tussen mannen en vrouwen (dit is de seksekloof) komt hiermee op 1,26 te liggen (zie tabel 8). Met andere woorden, het aandeel werkende mannen ligt 26% hoger dan het aandeel werkende vrouwen. In het ERSV Limburg liggen deze proporties eveneens ver uit elkaar: 71,3% van de mannen is er werkzaam tegen amper 54% van de vrouwen. Dit is goed voor een seksekloof van 1,32. In alle Limburgse streken ligt zowel bij mannen als bij vrouwen de werkzaamheidsgraad lager dan het Vlaams gemiddelde.

Het Maasland heeft het kleinste aandeel werkende vrouwen: slechts de helft van de vrouwen heeft er een inkomen uit arbeid. Toch is hier niet enkel de situatie van de vrouwen weinig benijdenswaardig, ook bij de mannen ligt het aandeel werkenden redelijk laag, slechts 66,3% heeft er een betaalde job. Hiermee is de seksekloof (1,34) hoger als deze voor het ganse ERSV.

Zowel *Noord-Limburg* als *West-Limburg* laten eenzelfde seksekloof noteren als het *Maasland*. Toch ligt voor beide streken de werkzaamheidsgraad zowel voor de mannen als de vrouwen hoger dan het gemiddelde voor het ERSV Limburg.

In *Zuid- en Midden-Limburg* is de seksekloof tot slot het laagste voor de provincie Limburg. In Zuid-Limburg ligt het aandeel werkende mannen 31% hoger, in Midden-Limburg is dit 30%. Zuid-Limburg laat bovendien de hoogste werkzaamheidsgraden optekenen voor het ERSV Limburg: 74% van de mannen en 56,5% van de vrouwen uit deze streek is actief op de arbeidsmarkt.

Tabel 8. Seksekloof* naar leeftijd (Vlaams Gewest, ERSV Limburg en haar streekniveaus; 30 juni 2004).

	Seksekloof			
	18-64 jaar	18-24 jaar	25-49 jaar	50-64 jaar
Vlaams Gewest	1,26	1,12	1,18	1,68
ERSV Limburg	1,32	1,19	1,24	1,77
Streek Midden-Limburg	1,30	1,16	1,22	1,69
Streek Zuid-Limburg	1,31	1,15	1,23	1,76
Streek West-Limburg	1,34	1,24	1,27	1,77
Streek Noord-Limburg	1,34	1,19	1,26	1,90
Streek Maasland	1,34	1,19	1,27	1,79

* De seksekloof wordt berekend als de verhouding van de werkzaamheidsgraad van mannen ten opzichte van de werkzaamheidsgraad van de vrouwen.

Bron: RSZ-DMFA, RSVZ, RSZPPO, RIZIV, NIS Bevolking (Bewerking Steunpunt WAV)

Een opsplitsing naar leeftijd leert ons dat de leeftijdscategorie van de 25- tot en met 49-jarigen overal de meest werkzame is (zie tabel 7). In het Vlaams Gewest ligt de werkzaamheidsgraad in deze leeftijdscategorie op 82,4%, tegenover 47,9% bij de 18- tot en met 24-jarigen en 47,6% bij de vijftigplussers. In het ERSV Limburg ligt de werkzaamheidsgraad van de jongeren net iets hoger dan het Vlaams gemiddelde (48,2%). De andere leeftijdsgroepen doen het echter minder goed dan gemiddeld in Vlaanderen: de werkzaamheidsgraad van de 25- tot en met 49-jarigen bedraagt 76,9% en deze van de ouderen ligt op slechts 41,2%.

We hebben gezien dat het *Maasland* de laagste algemene werkzaamheidsgraad van de provincie voorlegt. In deze streek ligt de werkzaamheidsgraad voor alle leeftijdsgroepen lager dan gemiddeld in het ERSV Limburg.

Zoals eerder aangehaald is de werkzaamheid het hoogst in *Zuid-Limburg*. In deze streek laten alleen de jongeren een lagere werkzaamheidsgraad optekenen dan gemiddeld in Limburg (47,6% versus 48,2%). In de andere leeftijdscategorieën ligt de werkzaamheidsgraad hoger dan gemiddeld in Limburg. Opvallend in deze streek is dat de jonge vrouwen een zelfde werkzaamheidsgraad vertonen dan gemiddeld in Limburg. De lage werkzaamheidsgraad komt dus vooral tot uiting bij jonge mannen.

West- en Noord-Limburg vertonen een gelijkaardige verdeling. Voor beide streken ligt de algemene werkzaamheidsgraad net boven het gemiddelde van het ERSV. Ook naar leeftijd vertonen de beide streken eenzelfde tendens: voor de jongeren en de 25- tot en met 49-jarigen laten zij een iets hogere werkzaamheidsgraad noteren en voor de ouderen liggen zij onder het gemiddelde van het ERSV. Enkel in de verdeling naar geslacht laten beide streken verschillen optekenen, en dan voornamelijk in de jongste leeftijdscategorie. In Noord-Limburg ligt de werkzaamheid zowel bij de mannen als de vrouwen een stuk hoger dan het Limburgs gemiddelde (48,4% voor de vrouwen en 57,6% voor de mannen). In West-Limburg ligt de werkzaamheid van de jonge mannen (53,7%) net boven het Limburgs gemiddelde en bij de vrouwen (43,3%) net eronder.

Midden-Limburg is tot slot de meest “gemiddelde” streek van het ERSV Limburg. Met uitzondering van de jongste leeftijdscategorie sluit deze streek het nauwst aan bij het gemiddelde voor het ERSV Limburg.

4.3 Evolutie 2003-2004

Tussen 2003 en 2004 kwamen er in het Vlaams Gewest 23 700 werkenden bij. Hierdoor steeg de werkzaamheidsgraad met 0,5 procentpunt (ppn) van 67,2% naar 67,7%. Tabel 9 toont verder dat deze toename quasi volledig wordt gedragen door de vrouwen: het aantal werkende vrouwen nam in de periode 2003-2004 toe met 20 700 personen wat resulteerde in een verhoging van de werkzaamheidsgraad met 1,0 ppn. Bij de mannen is de stijging van het aantal werkenden (+3 100 personen) veel geringer; hun werkzaamheidsgraad stagneerde dan ook (tabel 9).

Tabel 9. Evolutie van het aantal werkenden en van de werkzaamheidsgraad (18-64 jaar) naar geslacht (Vlaams Gewest, het ERSV Limburg en haar streekniveaus; 30 juni 2003- 30 juni 2004)

		Aantal werkenden			Werkzaamheidsgraad		
		2003	2004	Evolutie (n)	2003 (%)	2004 (%)	Evolutie (ppn)
Totaal	Vlaams Gewest	2 520 700	2 544 400	+23 700	67,2	67,7	+0,5
	ERSV Limburg	327 850	327 900	+50	63,0	62,8	-0,1
	Streek Midden-Limburg	90 800	90 200	-600	63,0	62,5	-0,6
	Streek Zuid-Limburg	77 600	77 500	-200	65,6	65,4	-0,2
	Streek West-Limburg	58 800	59 100	+300	63,0	63,1	+0,1
	Streek Noord-Limburg	57 200	57 500	+300	63,5	63,6	+0,1
	Streek Maasland	43 400	43 600	+200	57,9	58,1	+0,2
Mannen	Vlaams Gewest	1 429 100	1 432 200	+3 100	75,3	75,3	0,0
	ERSV Limburg	191 100	189 300	-1 800	72,1	71,3	-0,8
	Streek Midden-Limburg	52 500	51 400	-1 100	75,0	74,0	-1,0
	Streek Zuid-Limburg	45 200	44 500	-600	72,1	70,4	-1,7
	Streek West-Limburg	34 300	34 300	+40	72,2	72,0	-0,2
	Streek Noord-Limburg	33 600	33 600	0	72,8	72,6	-0,2
	Streek Maasland	25 500	25 400	-100	66,7	66,3	-0,4
Vrouwen	Vlaams Gewest	1 091 600	1 112 200	+20 700	58,9	59,9	+1,0
	ERSV Limburg	136 800	138 700	+1 900	53,4	54,0	+0,6
	Streek Midden-Limburg	38 300	38 800	+500	53,7	54,3	+0,6
	Streek Zuid-Limburg	32 500	32 900	+400	55,8	56,5	+0,7
	Streek West-Limburg	24 600	24 800	+200	53,4	53,8	+0,3
	Streek Noord-Limburg	23 600	23 900	+300	53,8	54,2	+0,5
	Streek Maasland	17 800	18 200	+400	48,7	49,6	+0,9

Bron: RSZ-DMFA, RSZPPO, RIZIV, RSVZ, NIS Bevolking (Bewerking Steunpunt WAV)

Het ERSV Limburg telde in 2004 ongeveer evenveel werkenden van 18 tot en met 64 jaar als in 2003. Toch vertaalde de stabilisatie van het aantal werkenden zich in een lichte afname van de werkzaamheidsgraad (-0,1 ppn). Tussen 2003 en 2004 vonden per saldo 1 900 Limburgse vrouwen een baan, goed voor een stijging van hun werkzaamheidsgraad met +0,6 ppn. De 1 800 mannen die in dezelfde periode de arbeidsmarkt verlieten zorgden voor de daling van de werkzaamheidsgraad (-0,8 ppn).

Globaal genomen, laten vrijwel alle streekniveaus een stagnatie van de werkzaamheidsgraad registreren in de periode 2003-2004, met uitzondering van Midden-Limburg waar een lichte daling werd genoteerd. De stagnatie is in vrijwel alle streken het gevolg van enerzijds de afname van het aantal werkende mannen en anderzijds de toename van het aantal werkende vrouwen. Enkel in West-Limburg nam het aantal werkende mannen licht toe.

5. Werkloosheid

5.1 Globaal overzicht

In 2004 staan 222 500 personen van 18 tot en met 64 jaar in het Vlaams Gewest geregistreerd als niet-werkende werkzoekende (nwwz). Wanneer dit aantal in verhouding wordt gezien tot de beroepsbevolking – zijnde de som van alle werkenden en alle nwwz – dan resulteert dit in een werkloosheidsgraad³ van 8%. In het ERSV Limburg is de situatie nog minder rooskleurig. Er worden in 2004 bijna 37 000 nwwz geteld wat resulteert in een werkloosheidsgraad van 10,1%, wat boven het Vlaamse gemiddelde ligt.

Opgesplitst naar streekniveau blijkt enkel Noord-Limburg het niveau van Vlaanderen te behalen. In deze streek zijn 5 000 personen op zoek naar werk. In relatie tot de beroepsbevolking gaat het dan om een werkloosheidsgraad van 7,9%. In Midden-Limburg worden daarentegen minder gunstige cijfers genoteerd. Deze streek telt ongeveer 12 400 nwwz wat resulteert in een werkloosheidsgraad van maar liefst 12,1%. Dit aandeel ligt ruim boven het Vlaamse gemiddelde.

In wat volgt worden de werkloosheidsgraden aan de hand van tabel 10 verder besproken naar geslacht en leeftijd (paragraaf 5.2). Daarna wordt ingezoomd op de evolutie van het aantal nwwz en de werkloosheidsgraad tussen 2003 en 2004 (paragraaf 5.3).

---

³ De cijfers die hier worden geanalyseerd, zijn afkomstig van de VDAB: iedereen die zich bij de VDAB registreert, wordt opgenomen als nwwz. Omwille van deze ruime definitie en omwille van het feit dat het gaat om een administratieve bron, wijken de VDAB-cijfers af van de ILO-cijfers. De ILO-cijfers worden verkregen via enquêtering en bovendien is de ILO-definitie van een werkloze strikter: een ILO-werkloze is iemand die niet werkt, die de afgelopen vier weken actief naar werk heeft gezocht en binnen de twee weken een nieuwe job zou kunnen beginnen.

Tabel 10. Aantal niet-werkende werkzoekenden en werkloosheidsgraad naar leeftijd en geslacht (Vlaams Gewest, ERSV Limburg en haar streekniveaus; jaargemiddelde 2004)

		Aantal niet-werkende werkzoekenden	Werkloosheidsgraad (%)			
			18-64 jaar	18-24 jaar	25-49 jaar	50-64 jaar
Totaal	Vlaams Gewest	222 500	8,0	18,5	7,3	5,0
	ERSV Limburg	36 900	10,1	21,3	9,3	5,5
	Streek Midden-Limburg	12 400	12,1	24,4	11,4	5,9
	Streek Zuid-Limburg	7 100	8,4	19,1	7,9	4,6
	Streek West-Limburg	6 700	10,2	23,2	9,1	5,2
	Streek Noord-Limburg	5 000	7,9	16,3	7,0	5,4
	Streek Maasland	5 700	11,6	21,8	10,8	7,0
	Mannen	Vlaams Gewest	103 500	6,7	17,8	6,0
	ERSV Limburg	16 000	7,8	19,7	6,9	3,8
	Streek Midden-Limburg	5 600	9,9	23,3	9,2	4,1
	Streek Zuid-Limburg	3 100	6,6	18,5	5,9	3,3
	Streek West-Limburg	2 800	7,5	20,7	6,4	3,2
	Streek Noord-Limburg	1 900	5,3	14,0	4,2	3,6
	Streek Maasland	2 600	9,1	20,5	8,1	5,2
Vrouwen	Vlaams Gewest	119 100	9,7	19,3	8,8	7,0
	ERSV Limburg	20 900	13,1	23,1	12,3	8,5
	Streek Midden-Limburg	6 700	14,8	25,7	14,1	8,8
	Streek Zuid-Limburg	4 000	10,8	19,8	10,4	6,9
	Streek West-Limburg	3 900	13,7	26,2	12,4	8,6
	Streek Noord-Limburg	3 100	11,3	19,1	10,3	8,9
	Streek Maasland	3 200	14,8	23,4	14,0	10,3

Bron: RSZ-DMFA, RSZPPO, RSVZ, RIZIV, NIS Bevolking, VDAB (Bewerking Steunpunt WAV)

5.2 Werkloosheid naar geslacht en leeftijd

Vrouwen vinden we vaker terug in de werkloosheidsstatistieken dan mannen. Dit patroon wordt op alle niveaus – gewest, ERSV, streek – vastgesteld. Anno 2004 worden in het Vlaams Gewest 119 100 vrouwelijke nwwz geteld. Bij de mannen gaat het om 103 500 nwwz. De werkloosheidsgraden volgen de lijn van de absolute aantallen: het aandeel niet-werkende werkzoekenden in de beroepsbevolking ligt bij de vrouwen hoger (9,7%) dan bij hun mannelijke collega's (6,7%). Tabel 10 toont dat ook de Limburgse bevolking dit patroon volgt: de vrouwen zijn vaker werkzoekend dan de mannen, getuige zowel de absolute aantallen (20 900 vrouwen tegenover 16 000 mannen) als de werkloosheidsgraden (13,1% tegenover 7,8%). En ook in alle streken blijkt dat, ondanks de niveauverschillen, de vrouwen minder goede cijfers noteren dan de mannen.

Naar leeftijd springen de jongeren meteen in het oog: de 18- tot en met 24-jarigen noteren in alle gevallen de hoogste werkloosheidsgraden. In het Vlaams Gewest gaat het om een aandeel van 18,5% nwwz in de beroepsbevolking. In het ERSV Limburg ligt dit aandeel nog hoger, namelijk op 21,3% en ook de verschillen met de andere leeftijdsklassen is er groot. Het Maasland (21,8%) schommelt rond het provinciale gemiddelde van de jeugdwerkloosheid. Midden-Limburg vertoont de hoogste jeugdwerkloosheid (24,4%) en Noord-Limburg vertoont het kleinste aandeel werkloze jongeren (16,3%).

De middelste leeftijdsklasse, de 25- tot en met 49-jarigen, noteert globaal genomen een lager aandeel nwwz in de beroepsbevolking dan de jongste leeftijdsklasse. Gemiddeld in het Vlaams Gewest gaat het om 7,3%. Ook hier weer hetzelfde verhaal: het ERSV Limburg (9,3%) doet het als geheel slechter dan het Vlaams Gewest, Noord-Limburg vertoont betere en – vooral – Midden-Limburg minder goede resultaten.

De vijftigplussers zijn een categorie apart. Zij noteren de laagste werkloosheidsgraden, maar dit is grotendeels te wijten aan de maatregel waarbij oudere langdurige werklozen worden vrijgesteld van inschrijving als werkzoekende (Booghmans, 2004). Recent zijn hierin veranderingen aangebracht, met name werden vanaf juli 2002 de mogelijkheden om een vrijstelling te bekomen ingeperkt. Deze wijzigingen hebben ertoe geleid dat het aantal werkloze vijftigplussers sindsdien sterk is gestegen (Herremans, 2005). Los van deze maatregel toont tabel 10 wel dat ook hier weer het ERSV Limburg iets slechtere resultaten voorlegt dan het Vlaams Gewest (5,5% oudere nwwz in Limburg tegenover 5% in het Vlaams Gewest). De slechtste cijfers zien we dit keer in het Maasland (7%) en de beste resultaten worden in Zuid-Limburg vastgesteld (4,6%).

Combineren we de cijfers naar leeftijd met die naar geslacht dan is de voornaamste conclusie uit tabel 10 dat de vrouwen van 18 tot en met 24 jaar het het moeilijkst hebben op de arbeidsmarkt, wat wordt bewezen door de hoge werkloosheidsgraden die zij noteren. Dit geldt voor Vlaanderen, maar ook – en in sterkere mate – voor Limburg.

5.3 Evolutie 2003-2004

In tabel 11 wordt de evolutie van het aantal nwwz en van de werkloosheidsgraad opgenomen. Meteen valt op dat de werkloosheid op alle fronten is toegenomen. Zoals eerder aangehaald, heeft deze stijging in grote mate te maken met een herziening van de werkloosheidsreglementering waarbij oudere werklozen en PWA-vrijgestelden verplicht worden zich beschikbaar te stellen voor de arbeidsmarkt.

Met de gewijzigde reglementering in het achterhoofd, kan in tabel 11 worden afgelezen dat het aantal nwwz tussen 2003 en 2004 in het Vlaams Gewest toenam met 17 400 personen. De werkloosheidsgraad steeg hierdoor met 0,5 ppn. Opgesplitst naar geslacht blijkt verder dat de Vlaamse vrouwen zowel hun aantal nwwz als hun werkloosheidsgraad sterker zagen toenemen dan de Vlaamse mannen. Dit patroon keert ook wel terug in het ERSV Limburg, maar is sterk streekgebonden. In Midden-Limburg, Zuid-Limburg en het Maasland nam het aantal werkloze mannen immers sterker toe dan het aantal werkloze vrouwen. Dit geldt eveneens voor hun werkloosheidsgraad. In de overige streken (West- en Noord-Limburg) stellen we echter het omgekeerde vast en zagen de vrouwen zowel hun aantal nwwz als hun werkloosheidsgraad sterker toenemen dan de mannen.

Tabel 11. Evolutie van het aantal niet-werkende werkzoekenden en van de werkloosheidsgraad (18-64 jaar) naar geslacht (Vlaams Gewest, ERSV Limburg en haar streekniveaus; jaargemiddelde 2003 – jaargemiddelde 2004)

		Aantal niet-werkende werkzoekenden			Werkloosheidsgraad		
		2003	2004	Evolutie (n)	2003 (%)	2004 (%)	Evolutie (ppn)
Totaal	Vlaams Gewest	205 100	222 500	+17 400	7,5	8,0	+0,5
	ERSV Limburg	32 900	36 900	+4 000	9,1	10,1	+1,0
	Streek Midden-Limburg	11 000	12 400	+1 400	10,8	12,1	+1,3
	Streek Zuid-Limburg	6 200	7 100	+900	7,4	8,4	+1,0
	Streek West-Limburg	6 300	6 700	+500	9,7	10,2	+0,6
	Streek Noord-Limburg	4 300	5 000	+700	7,0	7,9	+1,0
	Streek Maasland	5 200	5 700	+500	10,7	11,6	+0,9
Mannen	Vlaams Gewest	95 900	103 500	+7 500	6,3	6,7	+0,4
	ERSV Limburg	14 100	16 000	+1 900	6,9	7,8	+0,9
	Streek Midden-Limburg	4 800	5 600	+900	8,3	9,9	+1,5
	Streek Zuid-Limburg	2 600	3 100	+500	5,5	6,6	+1,1
	Streek West-Limburg	2 700	2 800	+100	7,2	7,5	+0,3
	Streek Noord-Limburg	1 700	1 900	+200	4,9	5,3	+0,5
	Streek Maasland	2 300	2 600	+300	8,2	9,1	+0,9
Vrouwen	Vlaams Gewest	109 200	119 100	+9 900	9,1	9,7	+0,6
	ERSV Limburg	18 800	20 900	+2 100	12,1	13,1	+1,0
	Streek Midden-Limburg	6 200	6 700	+600	13,9	14,8	+0,9
	Streek Zuid-Limburg	3 600	4 000	+400	9,9	10,8	+0,9
	Streek West-Limburg	3 600	3 900	+300	12,8	13,7	+0,9
	Streek Noord-Limburg	2 600	3 100	+500	9,8	11,3	+1,6
	Streek Maasland	2 900	3 200	+300	14,0	14,8	+0,8

Bron: RSZ-DMFA, RSZPPO, RIZIV, RSVZ, NIS Bevolking, VDAB (Bewerking Steunpunt WAV)

6. Besluit

Uit de gemaakte analyses wordt duidelijk dat Limburg slechts 57 jobs telt per honderd personen op arbeidsleeftijd. Wat de jobs in loondienst betreft, stellen we vast dat de primaire sector in het ERSV Limburg sterker staat dan gemiddeld in het Vlaams Gewest, in de industrie zien we een even sterke vertegenwoordiging, maar in de dienstensectoren staat Limburg minder sterk dan in het Vlaams Gewest. Op streekniveau stellen we vast dat de jobs in de primaire sector geconcentreerd zijn in Zuid-Limburg. Midden-Limburg levert vervolgens een sterkere vertegenwoordiging, zowel in de industrie als de dienstensectoren, dan gemiddeld in Vlaanderen. Het industrieel karakter van Limburg wordt tot slot bevestigd door een even sterke of sterkere vertegenwoordiging van de secundaire sector dan gemiddeld in Vlaanderen, in drie van de vijf Limburgse streken.

De werkzaamheidsgraad ligt in Limburg lager dan het Vlaamse gemiddelde en is binnen het ERSV het laagst in het Maasland. In Zuid-Limburg ligt de werkzaamheidsgraad het hoogst, maar deze blijft toch onder het gemiddelde van het Vlaams Gewest.

Wat de werkloosheid betreft, is de situatie in Limburg minder rooskleurig. Er worden in 2004 bijna 37 000 niet-werkende werkzoekenden geteld wat leidt tot een werkloosheidsgraad van 10,1%, wat

boven het Vlaamse gemiddelde ligt. Vrouwen zijn vaker werkzoekend dan mannen, een patroon dat terugkeert in alle streken.

7. Bibliografie

Booghmans, M. (2004). Evolutie van de werkloosheid. In: *Steunpunt WAV-SSA, Reeks de arbeidsmarkt in Vlaanderen, Jaarboek, editie 2004*, Leuven, pp. 69-81.

Herremans, W. (2005). Iedereen gelijk voor de werkloosheid? In: *Steunpunt WAV-SSA, Reeks de arbeidsmarkt in Vlaanderen, Jaarboek, editie 2005*, Leuven, pp. 67-86.

Steunpunt WAV & ESF-Agentschap Vlaanderen (2004). *Genderzakboekje 2004. Vrouwelijke ondernemers in Vlaanderen*. Brussel.

Tratsaert, K., Booghmans, M. en Stevens, E. (2002). In: *Steunpunt WAV-SSA, Reeks de arbeidsmarkt in Vlaanderen. Lokale arbeidsmarkten in België op de kaart gezet*. Leuven, p. 20-53.